

12. SINIFLAR OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ 1. DÖNEM, 1. YAZILI SINAV SORULARI A GRUBU

Medeniyetimizin teşekkülünde Osmanlıca'nın rolü ne olmuştur?

Bir medeniyetin var olabilmesi için önce dile ihtiyaç vardır; kendini ifade edecek, kitlelere mesajı yayacak, tefekkür edecek, söz sanatları yapacak. Her dinde, her medeniyette kutsal sayılan metinler vardır. Mesela manifestolar var. Dolayısıyla mutlaka sağlam bir altyapının, yani dilin olması lazım. Benim açımdan Osmanlıca böyle bir dil! Osmanlı medeniyet yorumunun, ki o İslam medeniyetinin Osmanlı yorumudur, dayandığı temel ve bu dil, Osmanlı medeniyetinin etki sahasında tesirli oluyor ve mesaj bu dil üzerinden yayılıyor. Yani Osmanlıca yeni bir İslam medeniyet yorumunun dayandığı alt dil. Arapça, Farsçayı kesinlikle ihmal etmiyor; oradan aldığı kelimelerle kendi dilini, ifade kabiliyetini, hayal gücünü genişletiyor, kavramsal çerçeveyi genişletiyor ve güçlendiriyor. Ve onun dayandığı bir yorum dili bu dil! Zaten dünyada bugün böyle algılandığı için bırakın bizim üniversitelerimizdeki tahsilini, ki bana sorarsanız mütevazı ve yerel kalıyor, dünyanın belli başlı üniversitelerinde bir medeniyet dili olarak okutuluyor. Uzaktan baktığımız zaman Arapça, İslam uygarlığının temel dili; Farsça, sanat dili ama Osmanlıca İslam uygarlığının üretken (üretken) olduğu son yüzyılların dili olarak gündemde. O uygarlığı anlamak isteyen oryantalistler ve onların öğrencileri şüphesiz Osmanlıca öğreniyorlar. Bu, dünyada çok ciddiye alınan bir dil. Batının özellikle doğu çalışmaları yapılan fakültelerinde, enstitülerinde okutuluyor; mecazlarıyla, kavramsal yapısıyla, dil özellikleriyle, sentaksıyla öğrenilmeye çalışılıyor ki kişi o dünyaya girebilsin.

Prof. Dr. Saadettin ÖKTEN

1. Bu parçada Osmanlı Türkçesinin kültür ve medeniyetimizin oluşumundaki rolü ile ilgili neler söylenmektedir? Yazınız. (25 puan)

2. Bu parçadan hareketle Osmanlı Türkçesiyle yazılmış eserlerin kültür ve medeniyetimiz açısından önemine ilişkin hangi sonuçlara ulaşabiliriz? Yazınız.(20 puan)

3. Osmanlı Devleti'ne ait belgelerin muhafaza edildiği belli başlı kurumlar yazınız.(10 puan)

4. Hat sanatının tarihi gelişimini kısaca açıklayarak yazınız.(15 puan)

5. Aşağıdaki hat çeşitlerini ve okunuşlarını altlarına yazınız.(15 puan)

پادشاه	ثروت	محبت	ظرافت	بانچه	حضور

6. Aşağıdaki cümleyi çeviri yazı sistemiyle boş bırakılan yere yazınız.(15 puan)

باشاتا هو بر صنعت، دینمده فیرلیدر.

12. SINIFLAR OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ, 1. DÖNEM, 1. YAZILI SINAV CEVAPLARI

Medeniyetimizin teşekkülünde Osmanlıca'nın rolü ne olmuştur?

Bir medeniyetin var olabilmesi için önce dile ihtiyaç vardır; kendini ifade edecek, kitlelere mesajı yayacak, tefekkür edecek, söz sanatları yapacak. Her dinde, her medeniyette kutsal sayılan metinler vardır. Mesela manifestolar var. Dolayısıyla mutlaka sağlam bir altyapının, yani dilin olması lazım. Benim açımdan Osmanlıca böyle bir dil! Osmanlı medeniyet yorumunun, ki o İslam medeniyetinin Osmanlı yorumudur, dayandığı temel ve bu dil, Osmanlı medeniyetinin etki sahasında tesirli oluyor ve mesaj bu dil üzerinden yayılıyor. Yani Osmanlıca yeni bir İslam medeniyet yorumunun dayandığı alt dil. Arapça, Farsçayı kesinlikle ihmal etmiyor; oradan aldığı kelimelerle kendi dilini, ifade kabiliyetini, hayal gücünü genişletiyor, kavramsal çerçeveyi genişletiyor ve güçlendiriyor. Ve onun dayandığı bir yorum dili bu dil! Zaten dünyada bugün böyle algılandığı için bırakın bizim üniversitelerimizdeki tahsilini, ki bana sorarsanız mütevazı ve yerel kalıyor, dünyanın belli başlı üniversitelerinde bir medeniyet dili olarak okutuluyor. Uzaktan baktığımız zaman Arapça, İslam uygarlığının temel dili; Farsça, sanat dili ama Osmanlıca İslam uygarlığının üretken (üretken) olduğu son yüzyılların dili olarak gündemde. O uygarlığı anlamak isteyen oryantalistler ve onların öğrencileri şüphesiz Osmanlıca öğreniyorlar. Bu, dünyada çok ciddiye alınan bir dil. Batının özellikle doğu çalışmaları yapılan fakültelerinde, enstitülerinde okutuluyor; mecazlarıyla, kavramsal yapısıyla, dil özellikleriyle, sentaksıyla öğrenilmeye çalışılıyor ki kişi o dünyaya girebilsin.

Prof. Dr. Saadettin ÖKTEN

1. Bu parçada Osmanlı Türkçesinin kültür ve medeniyetimizin oluşumundaki rolü ile ilgili neler söylenmektedir? Yazınız. (25 puan)

1. Dil ve Medeniyet İlişkisi: Parçada, bir medeniyetin varlığını sürdürebilmesi için güçlü bir dilin gerekliliği vurgulanmaktadır. Dil, kendini ifade etme, düşünme, mesaj iletimi ve sanatsal ifade gibi temel işlevleri yerine getirirken, medeniyetin temelini oluşturur.

2. Osmanlıca ve İslam Medeniyeti: Metinde, Osmanlıca'nın İslam medeniyetinin özellikle Osmanlı yorumunun dayandığı bir temel olarak görüldüğü ifade edilmektedir. Bu dil, İslam'ın kutsal metinlerini anlama, yorumlama ve İslam medeniyetini yayma görevini üstlenmiştir.

3. Dil Zenginliği: Osmanlıca, Arapça ve Farsça gibi diğer dillerden gelen kelimelerle zenginleştirilmiştir. Bu, Osmanlıca'nın kavramsal çerçeveyi genişletmesine, ifade kabiliyetini artırmasına ve medeniyetin güçlendirilmesine katkı sağlar.

4. Osmanlıca'nın Dünya Çapındaki Değeri: Parçada, Osmanlıca'nın sadece yerel bir dil olmadığı, aynı zamanda dünya genelinde ciddiye alındığı ve önemsendiği ifade edilmektedir. Özellikle İslam medeniyeti hakkında çalışmalar yapan bilim insanları ve oryantalistler, Osmanlıca'yı öğrenerek bu medeniyeti daha iyi anlama çabası içindedirler.

2. Bu parçadan hareketle Osmanlı Türkçesiyle yazılmış eserlerin kültür ve medeniyetimiz açısından önemine ilişkin hangi sonuçlara ulaşabiliriz? Yazınız. (20 puan)

1. İslam Medeniyetinin Temsilcisi: Osmanlı Türkçesi, İslam medeniyetinin bir önemli temsilcisi olarak kabul edilir. Bu dil, İslam'ın kutsal metinlerini anlama, yorumlama ve İslam kültürünü yayma görevini üstlenir.

2. Tarih ve Kültürel Zenginlik: Osmanlı Türkçesiyle yazılmış eserler, Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihini ve kültürel zenginliğini yansıtır. Bu eserler, Osmanlı'nın yönetim, sanat, bilim, edebiyat ve din gibi birçok farklı alanındaki mirası hakkında önemli bilgiler içerir.

3. Dünya Çapında Değer: Osmanlıca eserler, dünya genelinde ciddi bir ilgi ve önem taşır. Özellikle tarihçiler, araştırmacılar ve oryantalistler, Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinleri inceleyerek İslam medeniyeti ve Osmanlı İmparatorluğu hakkında daha derinlemesine anlayış geliştirmeye çalışırlar.

4. Kültürel Mirasın Korunması: Osmanlı Türkçesiyle yazılmış eserler, Türk kültürel mirasının ve kimliğinin önemli bir parçasıdır. Bu eserlerin korunması ve çevirilerinin yapılması, bu mirasın gelecek nesillere aktarılmasını sağlar.

3. Osmanlı Devleti'ne ait belgelerin muhafaza edildiği belli başlı kurumlar yazınız. (10 puan)

1. Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Külliyesi
2. Vakıflar Genel Müdürlüğü Vakıf Kayıtlar Arşivi
3. Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud-ı Kadime Arşivi
4. Yazma Eserler Başkanlığı ve bağlı kütüphaneler
5. Topkapı Sarayı Arşivi

Bu arşivlerden başka birçok ilimizde belge ve eserler, resmî ve gayriresmî olarak çeşitli kütüphane, arşiv, müze ve koleksiyonlarda muhafaza edilmektedir.

4. Hat sanatının tarihi gelişimini kısaca açıklayarak yazınız.(15 puan)

1. İslam'ın Etkisi: İslam'ın kabulüyle Arap alfabesinin gelişmesi başlamıştır. İslam dinini benimseyen diğer milletler de Arap harflerini kullanmıştır.
2. Hîrî Tarzı Hat: İslam öncesi dönemde basit Hîrî tarzı hat kullanılıyordu, ancak İslam'ın doğuşu ve Kur'an'ın yazımındaki hassasiyetle hat sanatı gelişmeye başlamıştır.
3. Meşk Tarzı ve Hat Çeşitleri: Emeviler Devri'nde meşk tarzı yazıdan yeni hat çeşitleri doğmuş ve kalem ağızlarının ölçüleri tespit edilmiştir.
4. Abbasiler Devri ve Hat Sanatının Önemi: Abbasiler Devri'nde ilim ve sanat faaliyetlerinin artması, yazı ve hattatlığın daha da önem kazanmasına neden olmuştur.
5. Hat Sanatında Ölçüler ve Gelişmeler: Hat sanatında ölçüler ve yeni hat çeşitleri belirmiştir, bu da hat sanatının gelişmesine katkıda bulunmuştur.
6. Yakut el-Mustasîmi ve Hat Sanatının Zirvesi: XIII. yüzyılda Yakut el-Mustasîmi, sülüs, nesih, muhakkak, reyhani, tevki, rika' gibi hat çeşitlerini gelişmiş bir şekilde tespit etmiştir.
7. Şeyh Hamdullah ve Sonraki Etkileri: İstanbul'un fethinden sonra Şeyh Hamdullah, Yakut üslubunu estetik değerlendirmiş ve kendi sanat tarzını oluşturmuştur. Kendisinden sonra gelen birçok hattatı etkilemiştir.
8. Hafız Osman ve Mustafa Râkım: XVII. yüzyılın ikinci yarısında Hafız Osman, kendi hat tarzını geliştirmiştir. Mustafa Râkım ise Hafız Osman üslubunu sülüsten celiye aktarmış ve hat sanatını zirveye taşımıştır.

5. Aşağıdaki hat çeşitlerini ve okunuşlarını altlarına yazınız.(15 puan)

حضور	بانهچه	ظرافت	محبت	ثروت	پادشاه
Huzur	Kûfi	Zerafet	Sülüs	Rika	Nesih
Divani	Bahçe	Talik	Muhabbet	Servet	Padişah

6. Aşağıdaki cümleyi çeviri yazı sistemiyle boş bırakılan yere yazınız.(15 puan)

باشانا هو بر صنعت، ديلنمده فیرلیدر.

Yaşatacak bir san'at, dilenmekten hayırlıdır.

ک، ش، (ayn), 'h